

Povezanost restriktivnih strategija roditeljskog nadzora i digitalnog nasilja u adolescenciji¹

Milica Matović²

Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Srbija

Vesna Zunić Pavlović³

Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Srbija

doi: 10.5937/cm15-27100

Sažetak: Savremene studije pokazuju da deca i adolescenti predstavljaju populaciju korisnika koja najviše vremena provodi na internetu, te su znatno više izloženi rizičnim ponašanjima, a najviše digitalnom nasilju. Stoga je cilj u ovom radu utvrđivanje razlika u učestalosti digitalnog nasilja kod adolescenata u zavisnosti od primene restriktivnih strategija roditeljskog nadzora. Uzorak istraživanja čini 183 učenika prvog i četvrtog razreda gimnazije koji su odgovarali na pitanja o roditeljskom nadzoru i digitalnom nasilju. Roditeljski nadzor ispitivan je kratkim upitnikom, koji se sastojao iz niza kategoričkih pitanja, dok je za ispitivanje digitalnog nasilja korišćena Skala sajber žrtve i nasilnog ponašanja (Cyber Victim and Bullying Scale). Rezultati ovog istraživanja pokazuju da roditelji neredovno koriste restriktivne strategije u vršenju roditeljskog nadzora nad aktivnostima deteta na internetu. Roditeljski nadzor se najčešće svodi na zabranu dopisivanja sa nepoznatim ljudima (51,9%) i nešto manje na zabranu ostavljanja ličnih podataka (35,5%) i posedovanje šifre od uređaja preko kog dete pristupa internetu (37,2%). Završna analiza pokazala je da ne postoji statistički značajna povezanost restriktivnih strategija roditeljskog nadzora sa učinjenim nasiljem na internetu, niti sa doživljenim nasiljem. Kako bi roditeljski nadzor imao značajnu ulogu u prevenciji i redukovanju digitalnog nasilja kod dece adolescentnog uzrasta neophodno je usmeriti roditelje da odluke o pravilima ponašanja na internetu donose u dogovoru sa decom i u skadu sa njihovim aktivnostima i podstaći ih na korišćenje drugih, adekvatnih strategija roditeljskog nadzora.

Ključne reči: roditeljski nadzor, restriktivna medijacija, vršnjačko nasilje, internet

¹ Rad je nastao kao rezultat istraživanja na projektima „Socijalna participacija osoba sa intelektualnom ometenošću“ (br. 179017) i „Kriminal u Srbiji: fenomenologija, rizici i mogućnosti socijalne intervencije“ (br. 47011), koje finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

² Kontakt sa autorkom: mmatovic1992@gmail.com.

³ Kontakt sa autorkom: vzunicpavlovic@gmail.com.

1. Uvod

Prema dosadašnjim istraživanjima, deca i adolescenti predstavljaju populaciju korisnika koja navikse vremena provodi na internetu (Rideout et al., 2010). Prema podacima iz 2018. godine, u Srbiji 98% učenika uzrasta 15–17 godina pristupa internetu svakodnevno (Kuzmanović et al., 2019). Iako je upotreba interneta sve neophodnija i ima značajne prednosti, ona ostavlja i niz negativnih posledica – od prekomerne upotrebe koja vodi u zavisnost do izlaganja seksualnim eksplicitnim sadržajima i digitalnom nasilju (Pujazon-Zazik & Park, 2010). Na godišnjem nivou, svako treće dete u Srbiji iskusi uznemiravanje na internetu, a gotovo četvrtina nikoga ne obavesti o ovakvom iskustvu, smatrajući da će problem sam nestati (Kuzmanović et al., 2019).

Upotreba interneta u sve mlađem uzrastu povećava zabrinutost roditelja, koji se, kako bi umanjili rizike, a povećali dobrobit, koriste različitim strategijama sprovođenja nadzora nad aktivnostima deteta na internetu (Nikken & Jansz, 2006). Obično je prvi izbor roditelja postavljanje strogih pravila ponašanja zato što žele da zaštite svoju decu od nepoželjnog sadržaja na internetu (van Kruistum & van Steensel, 2017). Roditelji su uvereni da njihova deca previše dugo i često provode vreme na internetu i žele da uravnoteže ove aktivnosti sa njihovim aktivnostima van interneta (van Kruistum & van Steensel, 2017). Međutim, postavlja se pitanje da li je ova vrsta nadzora adekvatna i efikasna u zaštiti dece od digitalnog nasilja. Stručna literatura malo pažnje posvećuje ispitivanju faktora koji mogu biti u vezi sa digitalnim nasiljem, što je slučaj i sa restriktivnim strategijama roditeljskog nadzora. Stoga je primarni cilj u ovom istraživanju utvrđivanje efektivnosti ovih strategija u redukovanju digitalnog nasilja.

2. Teorijski okvir istraživanja

Budući da je digitalno nasilje (elektronsko, virtuelno, onlajn, sajber i dr.) fenomen novijeg datuma, u stručnoj literaturi se definiše kroz prizmu tradicionalnog vršnjačkog nasilja (Olweus, 2012), koje se vrši na specifičan način, uz pomoć raznovrsnih oblika elektronske komunikacije (Schenk & Fremouw, 2012). Uz niz specifičnosti, kao što je anonimnost nasilnika (Schneider et al., 2012), neograničenost sajber prostora (Hinduja & Patchin, 2009) i beskonačnost publike (Popović-Ćitić, 2009), ovaj vid nasilnog ponašanja postao je znatno opasniji od tradicionalnog vršnjačkog nasilja, donoseći veći broj žrtava, ali i nasilnika.

Međutim, pri definisanju pojma digitalnog nasilja izostavlja se deo o postojanju neravnoteže moći, odnosno, fizičke snage između nasilnika i žrtve, kao i deo o ponavljanju nasilnog čina, što su odlike tradicionalnog vršnjačkog nasilja. Neravnoteža moći rezultat je anonimnosti nasilnika i nemogućnosti da se komentar, slika ili video snimak lako obrišu sa interneta, te se žrtva dovodi u nepravedan položaj (Doodley et al., 2009), dok je zbog brzine kojom se ove informacije šire na internetu dovoljan samo jedan nasilni akt da bi nastale dalekosežne posledice (Popović-Čitić, 2009).

Stoga, novija naučna literatura nastoji da prevaziđe ova ograničenja prethodnih definicija. Tako, pojedini autori definišu digitalno nasilje kao slučajeve (pojedinačne ili repetitivne) kada neko, koristeći elektronske uređaje, namerno uplaši, povredi ili ponizi drugu osobu, bez obzira da li je povreda nastupila, odnosno da li je došlo do posledica, dovoljno da je postojala namera da se nekome nanese zlo (Popadić i Kuzmanović, 2016). Namera je bitan element iz još jednog razloga. Moguće je da osoba percipira određeno ponašanje kojem je izložena kao nasilno iako to u realnosti nije slučaj (Patchin & Hinduja, 2015).

Premda različiti aspekti roditeljstva imaju ulogu u redukovanju rizičnog ponašanja kod mladih, dve dimenzije se izdvajaju kao glavne. To su roditeljska toplina i roditeljska kontrola (Baumrind, 1970). Roditeljska toplina odnosi se na ponašanje roditelja koje omogućava detetu da se oseća prihvaćeno (Rollins & Thomas, 1979), dok se roditeljska kontrola odnosi na postavljanje strogih i jasnih pravila ponašanja (Schaefer, 1959). Četiri roditeljska stila definisana su na osnovu balansa između emocionalne topline i roditeljske kontrole: autoritaran, autoritativan, permisivan i zanemarujući (Maccoby & Martin, 1983). Empirijski podaci sugerišu da su porodice u kojima vlada visok nivo kontrole praćene visokim nivoom emocionalne topline (autoritativan stil) efikasnije u smanjenju negativnih razvojnih ishoda, naročito kada je u pitanju izlaganje nasilju (Gorman-Smith et al., 2004), delikventno ponašanje i eksternalizovani problemi u ponašanju (Steinberg et al., 2006).

Emocionalna toplina i privrženost od značaja su za aktivnosti povezane sa rizičnim ponašanjem na internetu. Adolescenti koji su pokazali manji stepen privrženosti roditeljima imaju dva puta veću šansu da budu uključeni u digitalno nasilje (Ybarra & Mitchell, 2004a). Stoga, otvoren odnos između roditelja i deteta i informisanost roditelja o aktivnostima deteta na internetu mogu umanjiti verovatnoću problematične upotrebe informacionih tehnologija (Milani et al., 2009).

Roditeljski nadzor je jedan od aspekata roditeljske kontrole i može se definisati kao skup roditeljskih postupaka koji uključuju posmatranje i praćenje kretanja, aktivnosti i prilagođenosti deteta (Dishion & McMahon 1998: 61). Istraživanja koja se bave povezanošću roditeljskog nadzora i tradicionalnog vršnjačkog nasilja pokazuju da roditelji dece koja su nasilnici ili žrtve koriste zanemarujući roditeljski stil i nedoslednost u nadzoru (Duncan, 2004). Očigledno je da je roditeljski nadzor povezan sa neprikladnim i rizičnim ponašanjima (Lac & Crano, 2009), te su mladi koji su pod slabijim roditeljskim nadzorom u većem riziku da postanu žrtve ili da učine nasilje na internetu (Hong & Espelage, 2012).

Ideja o roditeljskoj kontroli sadržaja koji je deci dostupan započeta je još pre razvoja modernih informacionih tehnologija, sa pojavom televizije. Koncept roditeljske medijacije korišćen je kako bi se pojasnio uticaj medija na stavove i ponašanja dece i adolescenata. U zavisnosti od roditeljske aktivnosti, deca su više ili manje izložena sadržajima koji mogu uticati na njihove stavove i ponašanja (Lee & Chae, 2007), kao i na način na koji primaju i obrađuju informacije i kako one na njih deluju (Hoan & Choen, 2005). U literaturi se najčešće navode dva osnovna tipa roditeljske medijacije – restriktivna i aktivna medijacija (Hoan & Choen, 2005). Preneto u doba ekspanzije informacionih tehnologija, aktivna medijacija podrazumeva da roditelji diskutuju sa svojom decom o negativnim i pozitivnim aspektima interneta i uče decu kako da se sama zaštite (Miyazaki et al., 2009). Restriktivna medijacija ne uključuje dogovor između deteta i roditelja (Hoan & Cheon, 2005), već odluku o sajtovima koje dete može da posećuje i vremenu koje može da provodi na internetu roditelj donosi samostalno (Miyazaki et al., 2009). Prema jednom istraživanju u Srbiji, roditelji najmanje koriste aktivnu medijaciju u roditeljskom nadzoru (Zuković i Slijepčević, 2015), što potvrđuju nalazi i drugih inostranih istraživanja (Livingstone et al., 2018; Nikken & Jansz, 2006; Valcke et al., 2010). Premda roditelji češće primenjuju restriktivne strategije nadzora, veoma mali broj sprovodi direktan nadzor. U istraživanju u Crnoj Gori tek 15% dece je izjavilo da roditelji učestalo prate njihove aktivnosti na internetu ili da se nalaze u njihovoj blizini dok koriste internet (25%) (Logar et al., 2016).

Internet i drugi mediji postaju posebno važni tokom adolescencije, jer adolescenti najveći deo svoga vremena provode u korišćenju interneta ili u druženju sa vršnjacima. Samim tim, adolescenti mogu biti izloženi većem stepenu

neprikladnog sadržaja, sa kojim se nisu susretali u mlađem uzrastu. Stoga je važno razumeti na koji način roditelji nagledaju upotrebu interneta tokom adolescencije (Padilla-Walker et al., 2012). Međutim, tokom adolescencije, roditelji nisu u mogućnosti da direktno nadgledaju aktivnosti deteta, jer i jedni i drugi provode dosta vremena izvan kuće, pa moraju da se pouzdaju u metode postavljanja jasnih pravila ponašanja (Marshall et al., 2005). Ipak, više od polovine adolescenata koji na internetu provode tri ili više sati dnevno navodi da njihovi roditelji ne nadziru njihove aktivnosti (Mason, 2008).

Roditelji najčešće nemaju mogućnost da paze na ekran ili ono što njihovo dete radi na internetu, budući da je pristupanje internetu postala usamljena aktivnost za sve članove porodice (Kennedy & Wellman, 2007). Nadovezujući na to oglašavanje deteta na postavljene vremenske okvire, zaključavanje telefona i brisanje istorije pretrage veb sajtova, jasno je da roditelji imaju velikih poteškoća u uspostavljanju adekvatnog nadzora nad aktivnostima deteta na internetu (Australian Communications and Media Authority, 2007). U jednom američkom istraživanju, roditelji su otkrili da imaju osećaj gubitka kontrole nad aktivnostima njihove dece na internetu (Erickson et al., 2016). Na osećaj gubitka kontrole nadovezuje se osećanje digitalne nekompetentnosti. U istraživanju realizovanom u Srbiji 2012. godine, tri četvrtine ispitanih srednjoškolaca smatra da njihovi roditelji imaju slabije digitalne veštine od njih, (Popadić i Kuzmanović, 2016), zbog čega ređe traže njihove savete i podršku prilikom korišćenja interneta, a češće im pomažu kada nešto ne umeju da urade (Kuzmanović et al., 2019).

Bez obzira na to sa kojim se sve izazovima susreću, roditelji imaju ključnu ulogu u prevenciji digitalnog nasilja. Budući da se tradicionalno vršnjačko nasilje vezuje za školu i školske aktivnosti, naglašavajući tako ulogu škole u prevenciji, digitalno nasilje najčešće se dešava dok su deca kod kuće (Dehue et al., 2008).

3. Ciljevi istraživanja

Cilj istraživanja je utvrđivanje razlika u učestalosti doživljenog i učinjenog digitalnog nasilja kod adolescenata, u zavisnosti od primene restriktivnih strategija roditeljskog nadzora. Pod digitalnim nasiljem podrazumeva se namerno nanošenje štete ili povređivanje druge osobe korišćenjem elektronskih uređaja (računara, mobilnih telefona i sl.) koje može imati različite oblike. U ovom

istraživanju ispitana je učestalost izloženosti i vršenja sledećih oblika digitalnog nasilja: verbalno nasilje (npr. širenje glasina), skrivanje identiteta (npr. korišćenje tuđeg identiteta na internetu bez odobrenja) i obmanjivanje na internetu (npr. deljenje tuđih fotografija na internetu bez odobrenja). Osim toga, ispitani su oblici restriktivnih strategija koje roditelji koriste i razlike koje u tom pogledu postoje u zavisnosti od pola i uzrasta adolescenata. Primenjivost restriktivnih roditeljskih strategija sagledana je kroz iskustva adolescenata o doživljenom i učinjenom digitalnom nasilju.

4. Metod rada

4.1. Uzorak

Uzorak istraživanja čini 183 učenika prvog (49,2%) i četvrtog (50,8%) razreda Gimnazije u Mladenovcu, 61,2% ženskog i 38,8% muškog pola, uzrasta od 14 do 19 godina ($AS = 16,61$, $SD = 1,50$). Opažena razlika u frekvencama kategorija varijable pol je statistički značajna ($\chi^2 = 9.18$, $df = 1$, $p < .01$), jer je uzorak ispitanika činilo više devojčica nego dečaka, što je u skladu sa celokupnom populacijom učenika Gimnazije u Mladenovcu, koju češće upisuju devojčice nego dečaci.

4.2. Procedure i instrumenti

Podaci za ovo istraživanje dobijeni su neposredno, ispitivanjem učenika obuhvaćenih uzorkom. Istraživanje je obuhvatilo period od dve nedelje, koliko je bilo potrebno da se prikupe podaci.

Ranija istraživanja pokazuju da roditelji češće koriste restriktivne strategije u sprovođenju nadzora dečijih aktivnosti na internetu u odnosu na druge strategije, ali su retka istraživanja koja su se bavila efektivnošću restriktivnih strategija, naročito kada je u pitanju digitalno nasilje. Upravo je to razlog zašto smo se u ovom istraživanju opredelili za proučavanje ove strategije roditeljskog nadzora.

Za prikupljanje podataka korišćen je upitnik koji se sastojao od pitanja o roditeljskom nadzoru koja su konstruisana za potrebe ovog istraživanja, dok je za ispitivanje vršnjačkog nasilja na internetu korišćena Skala sajber žrtve i nasilnog ponašanja (*Cyber Victim and Bullying Scale*; Çetin et al., 2011).

Primena restriktivnih strategija roditeljskog nadzora ispitana je kroz šest kategoričkih pitanja, na koje su ispitanici odgovarali sa da ili ne. Pitanja se odnose na posjedovanje šifre od laptopa ili telefona, posjedovanje šifre na društvenim mrežama, ograničenje vremena na internetu, zabranu dopisivanja sa nepoznatima, zabranu posećivanja određenih sajtova i zabranu ostavljanja ličnih podataka. Ukupan skor izračunat je sabiranjem ukupnog broja potvrđenih odgovora.

Digitalno nasilje ispitano je Skalom sajber žrtve i nasilnog ponašanja (*Cyber Victim and Bullying Scale*) koja ispituje doživljeno i učinjeno digitalno nasilje u proteklih godinu dana (Çetin et al., 2011). Originalna skala se sastoji od dve subskale sa po 22 stavke za svaku od njih. U okviru prve subskale ispitanici odgovaraju na pitanja da li su doživeli ponašanje opisano putem stavki, dok u okviru druge subskale ispitanici odgovaraju da li su se tako ponašali. Skala je Likertovog tipa, pa se na svaku stavku može odgovoriti u rasponu od 1 do 5 (1 – nikad, 5 – uvek). Prednosti ovog instrumenta u odnosu na druge ogledaju se u tome što je digitalno nasilje definisano kroz različita ponašanja koja stoje u međuo odnosu i koja se ne mogu objasniti samo jednim faktorom, kako je u većini konstruisanih upitnika. Ova skala procene razmatra digitalno nasilje kroz tri faktora – *verbalno nasilje*, koje uključuje ponašanja poput širenja glasina i uvredljivih komentara; zatim, *skrivanje identiteta*, koje podrazumeva ponašanja poput korišćenja tuđeg ili lažnog profila na internetu; i *obmanu na internetu*, što se odnosi na postavljanje tuđih slika i video snimaka na internetu bez dozvole, njihovo montiranje ili uznemiravanje drugih sadržajima seksualne prirode. Za razliku od drugih skala koje ispituju samo da li je nasilje doživljeno ili učinjeno, ovaj instrument omogućava i merenje učestalosti. Uz sve navedeno, za većinu instrumenata ne postoje nikakvi podaci o njihovoj validnosti i pouzdanosti, što sa ovom skalom nije slučaj. U originalnom istraživanju, autori su procenili visoku internu konzistentnost skale na uzrastu učenika srednje škole, koji čine i uzorak istraživanja. Koeficijent pouzdanosti pomenute skale u ovom istraživanju iznosi .89, odnosno .80 za doživljeno nasilje i .86 za učinjeno nasilje na internetu.

4.3. Obrada podataka

Podaci su obrađeni u statističkom programu SPSS (*Statistical Package for Social Science*). Za potrebe istraživanja korišćene su metode deskriptivne statistike. Prethodnom analizom uočeno je da distribucija mera ispitivanog roditeljskog

nadzora znatno odstupa od normalne raspodele ($K-S Z = 0.15, p < .001$). Stoga je za ispitivanje razlika u restriktivnim strategijama roditeljskog nadzora prema polu i uzrastu ispitanika korišćen Man-Vitnijev test, kao i Spirmanova korelacija za utvrđivanje razlika u zastupljenosti doživljenog i učinjenog nasilja na internetu u odnosu na restriktivne strategije roditeljskog nadzora.

5. Rezultati

Na samom početku, u Tabeli 1, prikazana je deskriptivna statistika svih numeričkih varijabli obuhvaćenih ovim istraživanjem.

Tabela 1: Deskriptivna statistika numeričkih varijabli

Varijabla	Min	Max	M	SD	SEM	95%CI-	95%CI+
Roditeljski nadzor	0	6	1,72	1,42	0,10	1,51	1,92
Doživljeno nasilje	1,00	3,43	1,50	0,44	0,03	1,44	1,57
Učinjeno nasilje	1,00	3,57	1,48	0,54	0,04	1,40	1,56

Prema izveštaju učenika, gotovo polovina roditelja (46,2%) koristi jednu do dve restriktivne strategije, 25,7% koristi tri do četiri, a 25,7% ih ne koristi.

Detaljnija analiza učestalosti primene restriktivnih strategija roditeljskog nadzora prikazana je u Tabeli 2. Najveći broj učenika odgovorio je da im roditelji brane da se dopisuju sa nepoznatim osobama na internetu, a najmanje zastupljene restriktivne strategije su ograničavanje vremena provedenog na internetu i zabrana posećivanja određenih sajtova.

Nema statistički značajnih razlika u primeni restriktivnih strategija roditeljskog nadzora ($U = 3855,50; p = 0,72$) u odnosu na pol ispitanika, osim u slučaju ograničavanja vremena provedenog na internetu, gde su dečaci češće izveštavali o ovoj meri roditeljskog nadzora u odnosu na devojčice ($rC = 0,20; \chi^2 = 7,84, df = 1, p < 0,01$)

Tabela 2: Raspodela odgovora ispitanika o restriktivnim strategijama roditeljskog nadzora

Roditeljski nadzor	Br.	%
Posedovanje šifre laptopa/računara	68	37,2
Ograničavanje vremena na internetu	19	10,4
Dopisivanje sa nepoznatima	95	51,9
Posedovanje šifre na društvenim mrežama	22	12
Zabrana posećivanja sajtova	46	10,4
Zabrana ostavljanja ličnih podataka	65	35,5

Statistički značajne razlike u restriktivnim strategijama roditeljskog nadzora otkrivene su u odnosu na školski uzrast ispitanika ($U = 1740,00$; $p < 0,001$). Pokazalo se da učenici prvog razreda češće izveštavaju o restriktivnim strategijama roditeljskog nadzora ($Mdn = 2,00$; $IQR = 1,25$) nego učenici četvrtog razreda ($Mdn = 1,00$; $IQR = 2,00$). U Tabeli 3 detaljno je prikazano o kojim strategijama učenici prvog razreda češće izveštavaju.

Tabela 3: Razlike u primeni restriktivnih strategija u odnosu na školski uzrast ispitanika

Relacija	rC	χ^2	df	p
Razred x Šifra laptopa/računara	0,08	1,19	1	0,28
Razred x Ograničavanje vremena na internetu	0,27	13,77	1	0,00
Razred x Dopisivanje sa nepoznatima	0,39	32,55	1	0,00
Razred x Šifra na društvenim mrežama	0,14	3,61	1	0,06
Razred x Posećivanje određenih sajtova	0,40	35,08	1	0,00
Razred x Ostavljanje ličnih podataka	0,28	16,22	1	0,00

Tabela 4: Matrica Spirmanove interkorelacije restriktivnih strategija roditeljskog nadzora sa digitalnim nasiljem

	1.	2.
1. Roditeljski nadzor		
2. Doživljeno nasilje	-0,09	
3. Učinjeno nasilje	-0,15	0,64***

*** p <0,001

U Tabeli 4 prikazani su rezultati ispitivanja povezanosti restriktivnih strategija roditeljskog nadzora sa doživljenim i učinjenim digitalnim nasiljem. Može se konstatovati da roditeljski nadzor nije statistički značajno povezan ni sa doživljenim, ni sa učinjenim digitalnim nasiljem.

6. Diskusija

Rezultati ovog istraživanja pokazuju da restriktivne strategije roditeljskog nadzora nad aktivnostima adolescenata na internetu koristi tri četvrtine roditelja. Oko polovine roditelja primenjuje zabranu dopisivanja sa nepoznatim osobama, a više od trećine zabranu ostavljanja ličnih podataka na internetu. Premda 37% učenika izveštava da njihovi roditelji poseduju šifru laptopa ili računara, u stvarnosti bi ovaj procenat mogao da bude manji, jer je moguće da deca ne poseduju sopstveni uređaj, već ga dele sa roditeljima.

Čini se da su roditelji svesni da se opasnost od digitalnog nasilja povećava na društvenim mrežama, gde adolescenti ostavljaju svoje lične podatke i ulaze u kontakt sa nepoznatim osobama. Empirijski podaci pokazuju da mladi najčešće koriste internet za zabavu, dopisivanje ili igranje video igrice sa svojim vršnjacima (Kuzmanović et al., 2019; Naval et al., 2003) i da je specifična upotreba interneta povezana sa nasilnim ponašanjem na internetu, pa su tako adolescenti koji koriste internet za dopisivanje u 3,5 puta većem riziku od adolescenata koji koriste internet iz drugih razloga (Ybarra & Mitchell, 2004b). Kod adolescenata koji pokazuju veću spremnost za ostavljanjem ličnih informacija postoji povećan rizik od viktimizacije na internetu, kao i od uključivanja u druga po-

tencijalno rizična ponašanja zbog mogućnosti upoznavanja nepoznatih osoba sa interneta (Lenhart et al., 2011; Mesch, 2009). Ostavljajući lične informacije na internetu adolescenti dovode sebe u situaciju da budu vređani, omalovažavani, proganjani, što su i najčešći oblici digitalne viktimizacije (Ybarra et al., 2007). Prema rezultatima istraživanja u Srbiji, dve trećine dece, uzrasta 9–17 godina, koja su bila izložena digitalnom nasilju najčešće je primalo ružne i uvredljive poruke posredstvom interneta (Kuzmanović et al., 2019).

U ovom istraživanju nisu otkrivene značajne polne razlike u učestalosti primene restriktivnih strategija roditeljskog nadzora, osim u slučaju ograničavanja vremena provedenog na internetu. Prvobitna istraživanja svedoče da dečaci provode mnogo više vremena na internetu nego devojčice (Subrahmanyam et al., 2001), te ne čudi što roditelji nastoje da ograniče njihove aktivnosti na internetu. Ipak, novija istraživanja pokazuju da je raskorak u upotrebi interneta između dečaka i devojčica sve manji (Lin & Yu, 2008), ali da i dalje postoje stereotipne polne razlike u razlozima zbog kojih adolescenti pristupaju internetu. Tako, devojčice provode više vremena na društvenim mrežama nastojeći da učvrste već postojeće veze sa prijateljima (Rideout et al., 2010), dok dečaci nastoje da obogate svoj društveni život, stvarajući nova internet prijateljstva (Lenhart & Madden, 2007) i kompenzujući socijalnu anksioznost u pravom životu (Baker, 2009). U ukupnom vremenu koje provode na internetu, devojčice češće posećuju društvene mreže i postavljaju svoje fotografije nego što je to slučaj sa dečacima (Popadić i Kuzmanović, 2016; Logar et al., 2016, Lenhart et al., 2007). Iz tog razloga, bilo bi poželjno da se strategije roditeljske medijacije prilagode ustanovljenim razlikama.

Značajne razlike u učestalosti primene restriktivnih strategija roditeljskog nadzora pronađene su kada je u pitanju školski uzrast adolescenata. Poređenjem učenika prvog i četvrtog razreda gimnazije, pokazalo se da učenici prvog razreda učestalije izveštavaju da roditelji nadziru njihove aktivnosti na internetu. Sa odrastanjem dece, roditelji većinom odustaju od nadzora. Istraživanje u Srbiji pokazalo je da 57% osnovaca u odnosu na 30% srednoškolaca izveštava da im roditelji govore koliko vremena mogu da provedu na računaru (Popadić i Kuzmanović, 2016). Slične rezultate prikazuje jedno inostrano longitudinalno istraživanje koje je pratilo promene u roditeljskoj medijaciji tokom vremena i ustanovilo da se učestalost roditeljske medijacije, bilo da je u pitanju restriktivna ili aktivna medijacija, umanjuje tokom vremena (Padilla-Walker et al.,

2012). Moguće je da roditelji prestaju sa ograničavanjem aktivnosti kada su u pitanju starija deca, jer doživljavaju da su zrelija i sposobnija da mogu sama da izađu na kraj sa interakcijama i sadržajima na internetu. Nadzor slabi i zbog toga što roditelji žele da poštuju privatnost svoje dece (Popadić i Kuzmanović, 2016) Takođe, slabiji roditeljski nadzor na starijem uzrastu može se objasniti detetovim neprihvatanjem tog nadzora. Mnoga istraživanja pokazuju da postoji raskorak u načinu na koji roditelji i adolescenti percipiraju roditeljski nadzor, praćenje i postavljanje pravila (Liau et al., 2008; Wang et al., 2005). Dok mlađa deca ne dovode u pitanje autoritet svojih roditelja, adolescenti zahtevaju više slobode. Doživljavajući upotrebu interneta kao svoju ličnu aktivnost, adolescenti nisu voljni da sa roditeljima dele svoja onlajn iskustva i mogu se osećati uvređeno kada roditelji kontrolišu njihove aktivnosti na internetu (Valkenburg et al., 2013). Što su starija, deca češće ignorišu roditeljske savete u vezi sa korišćenjem interneta (Kuzmanović et al., 2019).

Prema rezultatima ovog istraživanja nije otkrivena statistički značajna povezanost između primene restriktivnih strategija roditeljskog nadzora i izloženosti adolescenata digitalnom nasilju. Ovakav rezultat ima potvrdu u nalazima drugih autora, da upotreba roditeljske medijacije ne znači nužno i redukovanje rizika onlajn (Livingstone & Helsper, 2010; Mitchell et al., 2003). Efektivnost roditeljskog nadzora zavisi, pre svega, od stepena njegove primene (Nathanson et al., 2002). Iako roditelji smatraju da postavljaju jasne granice ponašanja, oni najčešće ne proveravaju da li se dete pridržava ustanovljenih zabrana (Rosen, 2007). Prelaskom u adolescentnu fazu, deca preduzimaju mere kao bi umanjila mogućnost roditeljske kontrole njihovih aktivnosti na internetu (Livingstone & Bober, 2006), umanjujući tako uticaj roditeljskog nadzora i povećavajući mogućnost viktimizacije.

Statistički značajna povezanost nije pronađena ni između primene restriktivnih strategija roditeljskog nadzora i nasilnog ponašanja adolescenata na internetu. Restriktivne strategije roditeljskog nadzora nisu imale uticaj na redukovanje nasilnog ponašanja adolescenata na internetu. Većina istraživanja ne pronalazi povezanost između roditeljskog nadzora nad aktivnostima deteta na internetu i nasilnog ponašanja (Mesch, 2009; Navarro et al., 2012). Prema rezultatima novijih istraživanja, roditeljski nadzor ne samo što ne umanjuje nasilno ponašanje na internetu, već deluje u suprotnom pravcu (Ho et al., 2017;

Meter & Bauman, 2018), kao i da restriktivne strategije nisu dovoljne za redukovanje digitalne viktimizacije (Wright, 2017).

Neka ograničenja su prisutna u ovom istraživanju. Naime, ovo istraživanje je obuhvatilo relativno mali uzorak ispitanika iz jedne škole, što se može odraziti na dobijene podatke. Takođe, ovo istraživanje ne razmatra predikciju niti dozvoljava zaključivanje o uzročno-posledničnim vezama, već isključivo ispituje povezanost između dve razmatrane pojave. Osim toga, podaci o primeni restriktivnih strategija roditeljskog nadzora prikupljeni su posredno – ispitivanjem dece. Većina istraživanja pokazuju da se adolescenti i njihovi roditelji ne slažu u pogledu percepcije porodične kohezije. Naime, adolescenti imaju sklonost da porodicu ocenjuju negativnije, prijavljujući znatno više problema u komunikaciji (Laird & De Los Reyes, 2013) i manje su zadovoljni svojom porodicom i porodičnom kohezijom (Ohannessian et al., 2000).

Samim tim, kako bi se dobila realnija slika roditeljskog nadzora nad aktivnostima deteta na internetu u budućim istraživanjima, važno je u uzorak uključiti i roditelje, ali i povećati uzorak adolescenata, dok bi, osim ispitivanja restriktivnih strategija roditeljskog nadzora, bilo poželjno ispitati i aspekte aktivne roditeljske medijacije.

7. Zaključak

Rezultati ovog istraživanja sugerišu da restriktivne strategije roditeljskog nadzora ne mogu samostalno da doprinesu prevenciji i redukovanju digitalnog nasilja u adolescentskom uzrastu. Primena restriktivnih strategija roditeljskog nadzora nije povezana sa digitalnim nasiljem u adolescenciji. Objašnjenje za dobijene nalaze može se tražiti u stepenu primene restriktivnih strategija i nedoslednosti u nadzoru. Naime, rezultati pokazuju da od šest ponuđenih restriktivnih strategija roditeljskog nadzora, roditelji najčešće primenjuju jednu do dve. Osim toga, roditelji su skloni da postavljaju jasne granice i restrikcije, ali ne i da proveravaju da li se deca pridržavaju ustanovljenih pravila. Promene u tehnologiji omogućuju mladima da brže razviju veštine u usvajanju ovih promena i nalaze načine da prevaziđu restriktivna pravila i prepreke koje im roditelji postavljaju. Iako je reč o adolescentima, od roditelja se ipak očekuje da postavljaju jasna pravila, ali ih treba podučiti da odluke o pravilima ponašanja na internetu donose u dogovoru sa decom i u skladu sa njihovim aktivnostima. Aktivnosti devojčica i dečaka na internetu znatno se razlikuju, stoga bi bilo poželjno stra-

tegije roditeljske medijacije prilagoditi ustanovljenim razlikama. Takođe, jedan od prioriteta je i podsticanje roditelja na sticanje digitalnih veština. Ne znači nužno da roditelji koji nemaju veštine korišćenja digitalnih uređaja ne mogu adekvatno da sprovode nadzor nad aktivnostima svoje dece na internetu, ali bi se uz ovakve veštine oni ohrabрили da aktivnije učestvuju u aktivnostima dece na internetu. Nije redak slučaj da deca, iz straha od novih restriktivnih pravila, ne prijavljuju roditeljima slučajeve digitalnog nasilja. Stoga, treba podsticati roditelje da razgovaraju sa decom mlađeg školskog uzrasta o negativnim i pozitivnim aspektima interneta i na uspostavljanje odnosa uzajamnog poverenja, da bi se izgradio temelj za samostalnu zaštitu adolescenata.

Literatura

- Australian Communications and Media Authority. (2007). *Media and communications in Australian families: Report of the media and society research project*. Belconnen, A.C.T.: Australian Communications and Media Authority.
- Baker, V. (2009). Older adolescents' motivation for social network site use: The influence of gender, group identity, and collective self-esteem. *Cyberpsychology & Behavior, 12*(2), 209–213.
- Baumrind, D. (1970). Socialization and instrumental competence in young children. *Young Children, 26*(2), 104–119.
- Çetin, B., Yaman, E., & Peker, A. (2011). Cyber victim and bullying scale: A study of validity and reliability. *Computers & Education, 57*(4), 2261–2271.
- Dehue, F., Bolman, C., & Völlink, T. (2008). Cyberbullying: Youngsters' experiences and parental perception. *Cyberpsychology & Behavior, 11*(2), 217–223.
- Dishion, T. J., & McMahon, J. R. (1998). Parental Monitoring and the Prevention of Child and Adolescent Problem Behavior: A Conceptual and Empirical Formulation. *Clinical Child and Family Psychology Review, 1*, 61–75.
- Dooley, J. J., Pyzalski, J., & Cross, D. (2009). Cyberbullying versus face-to-face bullying: A theoretical and conceptual review. *Zeitschrift für Psychologie/ Journal of Psychology, 217*(4), 182–188.
- Duncan, D. R. (2004). The impact of family relationships on school bullies and victims. In D. L. Espelage, & S. M. Swearer (eds.), *Bullying in American schools* (pp 227–244). London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Erickson, L. B., Wisniewski, P., Xu, H., Carroll, J. M., Rosson, M. B., & Perkins, D. F. (2016). The boundaries between: Parental involvement in a teen's online world. *Journal of the Association for Information Science and Technology, 67*(6), 1384–1403.
- Gorman-Smith, D., Henry, D. B., & Tolan, P. H. (2004). Exposure to community violence and violence perpetration: The protective effects of family functioning. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 33*(3), 439–449.

- Hinduja, S., & Patchin, W. J. (2009). *Bullying beyond the schoolyard: Preventing and responding to cyberbullying*. Thousand Oaks: Sage.
- Ho, S. S., Chen, L., & Ng, A. P. (2017). Comparing cyberbullying perpetration on social media between primary and secondary school students. *Computers & Education, 109*, 74–84.
- Hoan, C. C., & Cheon, S. J. (2005). Children exposure to negative Internet content: The effects of family context. *Journal of Broadcasting & Media, 49*(4), 488–509.
- Hong, J. S., & Espelage, D. L. (2012). A review of research on bullying and peer victimization in school: An ecological system analysis. *Aggression and Violent Behavior, 17*(4), 311–322.
- Kennedy, T. L. M., & Wellman, B. (2007). The networked household. *Information Communication and Society, 10*(5), 645–670.
- Kuzmanović, D., Pavlović, Z., Popadić, D. i Milošević, T. (2019). *Korišćenje interneta i digitalne tehnologije kod dece i mladih u Srbiji: rezultati istraživanja Deca Evrope na internetu*. Beograd: Institut za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu.
- Lac, A., & Crano, W. D. (2009). Monitoring matters meta-analytic review reveals the reliable linkage of parental monitoring with adolescent marijuana use. *Perspectives on Psychological Science, 4*(6), 578–586.
- Laird, R. D., & De Los Reyes, A. (2013). Testing informant discrepancies as predictors of early adolescent psychopathology: Why difference scores cannot tell you what you want to know and how polynomial regression may. *Journal of Abnormal Child Psychology, 41*(1), 1–14.
- Lee, S. J. & Chae, Y. G. (2007). Children's Internet use in a family context: Influence on family relationships and parental mediation. *Cyberpsychology & Behavior, 10*(5), 640–644.
- Lenhart, A., & Madden, M. (2007). *Social networking websites and teens*. Retrieved April 29, 2020 from <https://www.pewresearch.org/internet/2007/01/07/social-networking-websites-and-teens/>

- Lenhart, A., Madden, M., Macgill, A., & Smith, A. (2007). *Teens and social media*. Washington, DC: Pew Internet and American Life Project. Retrieved April 29, 2020 from https://www.pewinternet.org/wpcontent/uploads/sites/9/media/Files/Reports/2007/PIP_Teens_Social_Media_Final.pdf.pdf
- Lenhart, A., Madden, M., Smith, A., Purcell, K., & Zickuhr, K. (2011). *Teens, kindness and cruelty on social network sites: How American teens navigate the new world of "digital citizenship"*. Retrieved April 4, 2020, from <https://www.pewresearch.org/internet/2011/11/09/teens-kindness-and-cruelty-on-social-network-sites/>
- Liau, A. K., Khoo, A., & Ang, P. H. (2008). Parental awareness and monitoring of adolescent Internet use. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*, 27(4), 217–233.
- Lin, C. H., & Yu, S. F. (2008). Adolescent Internet usage in Taiwan: Exploring gender differences. *Adolescence*, 43(170), 317-33
- Livingstone, S., & Bober, M. (2006). Regulating the Internet at home: Contrasting the perspectives of children and parents. In D. Buckingham, & R. Willett (eds.), *Digital generations: Children, young people, and new media* (pp. 93–113). Mahwah, N.J: Lawrence Erlbaum Associates.
- Livingstone, S., & Helsper, E. (2010). Balancing opportunities and risks in teenagers' use of the internet: the role of online skills and internet self-efficacy. *New Media & Society*, 12(2), 309–329.
- Livingstone, S., Blum-Ross, A., Pavlick, J., & Olafsson, K. (2018). *In the digital home, how do parents support their children and who supports them*. London: Department of Media and Communications.
- Logar, S., Anzelm, D., Lazić, D., & Vujačić, V. (2016). *Global kids online Montenegro: opportunities, risks and safety*. Global Kids Online. UNICEF Montenegro, Government of Montenegro and IPSOS Montenegro, Podgorica, Montenegro.
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. In E. M. Hetherington (vol. ed.), *Handbook of child psychology: (Vol. 4.) Socialization, personality and social development*. (pp. 1–101). New York, NY: Routledge.

- Marshall, S. K., Tilton-Weaver, L. C., & Bosdet, L. (2005). Information management: Considering adolescents' regulation of parental knowledge. *Journal of Adolescence*, 28(5), 633–647.
- Mason, K. (2008). Cyberbullying: A preliminary assessment for school personnel. *Psychology in the Schools*, 45(4), 323–348.
- Mesch, G. S. (2009). Parental mediation, online activities, and cyberbullying. *Cyberpsychology & Behavior*, 12(4), 387–393.
- Meter, D. J., & Bauman, S. (2018). Moral disengagement about cyberbullying and parental monitoring: Effects on traditional bullying and victimization via cyberbullying involvement. *The Journal of Early Adolescence*, 38(3), 303–326.
- Milani, L., Osualdella, D., & Di Blasio, P. (2009). Quality of interpersonal relationships and problematic Internet use in adolescence. *Cyberpsychology & Behavior*, 12(6), 681–684.
- Mitchell, K. J., Finkelhor, D., & Wolak, J. (2003). The exposure of youth to unwanted sexual material on the Internet: A national survey of risk, impact, and prevention. *Youth & Society*, 34(3), 330–358.
- Miyazaki, A., Stanaland, A. J., & Lwin, M. O. (2009). Self-regulatory safeguards and the online privacy of preteen children: implications for the advertising industry. *Journal of Advertising*, 38(4), 79–91.
- Nathanson, A. I., Eveland, W. P., Jr., Park, H.-S., & Paul, B. (2002). Perceived media influence and efficacy as predictors of caregivers' protective behaviors. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 46(3), 385–410.
- Naval, C., Sábada, Ch., & Bringué, X. (2003). *Impacto de las Tecnologías de la Información y la Comunicación (TIC) en las Relaciones Sociales de los Jóvenes Navarros*. Pamplona: Gobierno de Navarra. Instituto Navarro de Deporte y Juventud.
- Navarro, R., Serna, C., Martínez, V., & Ruiz-Oliva, R. (2012). The role of Internet use and parental mediation on cyberbullying victimization among Spanish children from rural public schools. *European Journal of Psychology of Education*, 28(3), 725–745.

- Nikken, P., & Jansz, J. (2006). Parental mediation of children's videogame playing: a comparison of the reports by parents and children. *Learning, Media and Technology*, 31(2), 181–202.
- Ohannessian, C. M., Lerner, J. V., Lerner, R. M., & von Eye, A. (2000). Adolescent-parent discrepancies in perceptions of family functioning and early adolescent self-competence. *International Journal of Behavioral Development*, 24(3), 362–372.
- Olweus, D. (2012). Cyberbullying: An overrated phenomenon? *European Journal of Developmental Psychology*, 9(5), 520–538.
- Padilla-Walker, L. M., Coyne, S. M., Fraser, A. M., Dyer, W. J., & Yorgason, J. B. (2012). Parents and adolescents growing up in the digital age: Latent growth curve analysis of proactive media monitoring. *Journal of Adolescence*, 35(5), 1153–1165.
- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2015): Measuring cyberbullying: Implications for research. *Aggression and Violent Behavior*, 23, 69–74.
- Popadić, D. i Kuzmanović, D. (2016). *Mladi u svetu interneta: Korišćenje digitalne tehnologije, rizici i zastupljenost digitalnog nasilja među učenicima u Srbiji*. Beograd: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.
- Popović-Ćitić, B. (2009). Vršnjačko nasilje u sajber prostoru. *Temida*, 12(3), 43–62.
- Pujazon–Zazik, M., & Park, J. M. (2010). To tweet, or not to tweet: Gender differences and potential positive and negative health outcomes of adolescents' social internet use. *American Journal of Men's Health*, 4(1), 77–85.
- Rideout, V. J., Foehr, U. G., & Roberts, D. F. (2010). *Generation M2. Media in the lives of 8-to 18-years-old*. Menio Park, CA: The Henry J.Kaiser Family Foundation.
- Rollins, B. C., & Thomas, D. L. (1979). Parental support, power, and control techniques in the socialization of children. In W. R. Burr, R. Hill, F. I. Nye, & I. L. Reiss (eds.), *Contemporary theories about the family* (pp. 317–364). New York, NY: Free Press.

- Rosen, L. D. (2007). *Me, MySpace, and I: Parenting theNetGeneration*. New York: Palgrave Macmillan.
- Schaefer, E.S. (1959). A circumplex model for maternal behavior. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 59(2), 226–235.
- Schenk, A. M., & Fremouw, W. J. (2012). Prevalence, psychological impact, and coping of cyberbully victims among college students. *Journal of School Violence*, 11, 21–37.
- Schneider, S. K., O'Donnell, L., Stueve, A., & Coulter, R. W. S. (2012). Cyberbullying, school bullying, and psychological distress: A regional census of high school students. *American Journal of Public Health*, 102, 171–177.
- Steinberg, L., Blatt-Eisengart, I., & Cauffman, E. (2009). Patterns of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful homes: a replication in a sample of serious juvenile offenders. *Journal of Adolescent Research*, 16(1), 47–58.
- Subrahmanyam, K., Kraut, R., Greenfield, P. M., & Gross, E. F. (2001). New forms of electronic media: The impact of interactive games and the Internet on cognition, socialization, and behavior. In D. L. Singer, & J. L. Singer (eds.), *Handbook of children and the media* (pp. 73 – 99). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Valkenburg, P.M., Piotrowski, T.J., Hermanns, J., & de Leeuw, R. (2013). Developing and validating the perceived parental media mediation scale: A self-determination perspective. *Human Communication Research*, 39(4), 445–469.
- Valcke, M., Bonte, S., De Wever, B., & Rots, I. (2010). Internet parenting styles and the impact on internet use of primary school children. *Computers & Education*, 55, 454–464.
- van Kruistum, C., & van Steensel, R. (2017). The tacit dimension of parental mediation. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 11(3), Article 3.
- Wang, R., Bianchi, S.M., & Raley, S.B. (2005). Teenagers' internet use and family rules: A research note. *Journal of Marriage and Family*, 67(5), 1249–1258.

- Wright, M. F. (2017). Parental mediation, cyberbullying, and cybertrolling: The role of gender. *Computers in Human Behavior, 71*, 189–195.
- Ybarra, M. L., & Mitchell, K. J. (2004a). Online aggressor targets, aggressors, and targets: comparison of associated youth characteristics. *Journal of Child Psychology & Psychiatry, 45*(7), 1308–1316.
- Ybarra, M. L., & Mitchell, K. J. (2004b). Youth engaging in online harassment: associations with caregiver-child relationships, Internet use, and personal characteristics. *Journal of Adolescence, 27*(3), 319–336.
- Ybarra, M. L., Diener-West, M., & Leaf, P. J. (2007). Examining the overlap in internet harassment and school bullying: Implications for school intervention. *Journal of Adolescent Health, 41*(6 Suppl 1), 42–50.
- Zuković, S. i Slijepčević, S. (2015). *Roditeljska kontrola ponašanja dece na internet i socijalnim mrežama, Nastava i vaspitanje 64*(2), 239–254.

Milica Matović

University of Belgrade, Faculty for Special Education and Rehabilitation,
Serbia

Vesna Zunić Pavlović

University of Belgrade, Faculty for Special Education and Rehabilitation,
Serbia

RELATIONSHIP BETWEEN RESTRICTIVE STRATEGIES OF PARENTAL CONTROL AND DIGITAL VIOLENCE IN ADOLESCENCE

***Abstract:** Modern studies show that children and adolescents represent the population of users who spend the most time online and that are significantly more exposed to risk behaviors, mostly in cyberbullying. Therefore, the aim of this paper is to determine the effectiveness and frequency of using restrictive strategies in parental control over a child's online activities. The survey sample contains 183 first and fourth grade high school students answering questions about parental monitoring and cyberbullying. Parental monitoring was examined by a short questionnaire consisted of several categorical questions, while the Cyber Victim and Bullying Scale was used to examine cyberbullying. The results of this study show that parents infrequently use restrictive strategies in monitoring child's internet use. Parents use their strategies mostly to avoid child's chatting with strangers (51.9%) and leaving personal information on the Internet (35.5%), while certain parents have a password of the devices that child uses to access the Internet (37.2%). Only one in five parents limit access to certain websites, while one in ten limit amount of time their teen can go online. The final analysis showed that there is no statistically significant association of restrictive strategies in parental control and digital violence. Parental control can become a significant role in preventing and reducing digital violence in adolescents, but it is necessary to direct parents to make decisions about online rules of conduct in agreement with children and in accordance with their activities and encourage them to use other, adequate parental control strategies.*

***Keywords:** parental monitoring, restrictive mediation, cyberbullying, Internet*